

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום שישי כ"ז בטבת תשע"ו

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

גיטין - כ"ו

1. משנה - סופר הרוצה שיהיו מזומנים לו טופסי גיטין, האם יכול להכין מראש וכיצד הדין בשאר שטרות. ומה הטעמים שנתפרשו בגמרא [לשמואל]?
  - א. תנא קמא - יכול אבל צריך שיניח מקום האיש, ומקום האשה, ומקום הזמן. וכן בשטרי מלוה - צריך שיניח מקום המלוה, הלוה, המעות, הזמן. הטעם: גזרו משום גיטין. וכן בשטרי מקח - צריך שיניח מקום הלוקח, המוכר, המעות, השדה, הזמן.
  - ב. ר' יהודה - פוסל בכולן, כיון שגזר טופס אטו תורף וכן גזר שאר שטרות אטו גיטין.
  - ג. ר' אלעזר - מכשיר בכולן, חוץ מגיטי נשים, שגזר על טופס אטו תורף שבו צריך 'לשמה' משום שנאמר: 'וכתב לה'. ולא גזר בשאר שטרות. ותרי תנאי אליבא דרבי אלעזר [לשמואל הסובר שאף ת"ק כר"א].

2. דברי שמואל: צריך להניח אף מקום הרי את מותרת לכל אדם, והמשנה כולה כר' אלעזר הסובר שצריך כתיבה לשמה. מדוע הוצרך שמואל להשמיענו בשלושת המשינות שהם כדעת ר' אלעזר?
  - א. אילו השמיענו רק במשנה לגבי 'אין כותבין במחובר לקרקע' הו"א דווקא היא כר"א כיון שמוכח שם כך מגוף המשנה [ששנו 'אין כותבין' ואח"כ 'כתבו'] אבל במשנה לגבי חש"ו שיכול לכתוב הגט, ששנו ששם שאין קיום הגט אלא בחותמיו, הו"א שהיא כר"מ.
  - ב. אילו השמיענו לגבי מחובר הו"א שאף אותה אפשר להעמיד כר"א, אבל משנתנו, מכך שבסיפא הובא שיטת ר"א הו"א שהרישא אינה כמותו.

3. שנינו במשנתנו לדעת תנא קמא - 'מפני התקנה', מה כוונת המשנה?
  - א. רבי יונתן [כשמואל] - משנתנו כר' אלעזר שע"מ כרתי, ומעיקר הדין היה לגזור טופס אטו תורף, ומ"מ הטעם שהתירו להכין טופס - מפני תקנת סופרים שיהיו גיטין מזומנים להם.
  - ב. דעה חולקת בשם חזקיה - משנתנו כר' מאיר שע"ח כרתי, ומעיקר הדין הותר לכתוב אף תורף, ומ"מ הטעם שהתירו רק טופס - מפני התקנה שמא תשמע שהסופר כתב טופס ותחשוב שבעלה ביקשו ויבואו לקטטה.
  - ג. בשם אבימי - משום תקנת עגונות. יש מפרשים כר' מאיר, והטעם שאסרו תורף, שמא בשעת קטטה יזרקו לה ותהיה עגונה [גרושה]. יש מפרשים כר' אלעזר, והטעם שהתירו טופס, שמא יצטרך לילך למדינת הים וכיון שלא ימצא סופר יעזבה עגונה.

4. מה הטעם שצריך להניח מקום הזמן?
  - א. גרושה מן הנישואין - אליבא דר' יוחנן משום החשש שיחפה על בת אחותו, ואליבא דריש לקיש שמא תגבה שלא כדין פירות מלוג.
  - ב. גרושה מן האירוסין - לר' יוחנן כדלעיל. לריש לקיש אין לפרש משום פרות שהרי ארוסה אין לה פירות. ופירש עולא הטעם 'משום תקנת ולד' היינו כהברייתא 'האומר כתבו גט לארוסתני לכשאכנסנה אגרשנה - אינו גט', גזירה שמא יאמרו גיטה קודם לבנה, שהרי זמן כתיבתו קודם שגירשה, ואף כאן יש לחוש לזה.

5. בשם רב פסקו הלכה כר' אלעזר [שפוסל לכתוב טופס] ורב קרא על ר"א 'טובינא דחכימי'. כיצד ההלכה בשאר שטרות?

מסתימת דברי רב משמע - שהלכה כר"א אף בזה שמכשיר טופס בשאר שטרות.

והקשו - מדוע לא יחששו למחזי כשיקרא, כשם שרבא פסל 'אשרתא דייני' שנכתבה קודם שהעידו העדים על חתימת ידיהם - משום מחזי כשיקרא. ותירצו אין הלכה כך שהרי רב נחמן הביא מרבא - אומר היה ר"מ: מפילו מצאו באשפה, חתמו ונתנו לה - כשר. ואף רבנן חלקו רק בגיטי נשים, כיון שצריך כתיבה לשמה, אבל בשאר שטרות מודים שכשר. והראיה לזה, שר' יוחנן פסק: שטר שלוה בו ופרעו - אינו חוזר ולוה בו, שכבר נמחל שעבודו ונחשב מעתה כמלוה על פה. ומשמע שדווקא משום שנמחל שיעבודו, אבל אם נחתם לשם הלוואה זו שאז אין לחוש לזה, כשר. ולא חוששים למחזי כשיקרא.